

ErsteEUdesk

ErsteEUdesk je newsletter Službe EUdesk Erste & Steiermärkische Bank d.d. Rijeka

Broj 29. – veljača 2009.

Izdvajamo -> Pretpristupni programi: U iščekivanju novog SAPARD natječaja -> **Programi Zajednice:** Marco Polo i Program cjeloživotnog obrazovanja -> **Dodatni programi na razini EU:** COST -> **Primjeri projekta:** COST; -> **EU politike:** Parlamentarni Izbori 2009.

Dragi prijatelji,

Dok čekamo objavu novog SAPARD natječaja i pregledavamo koji su to sve projekti dosad financirani iz pretpristupnih programa, više uzbuđenja je na području programa Zajednice. Aktualnosti ima na području obrazovanja, istraživanja i razvoja, transporta i sigurnosti na Internetu, a u većini njih Hrvatska već može sudjelovati.

Početak godine su hrvatski građani dobili priliku za iskaz pojedinačnog interesa za zapošljavanje u institucijama EU, a s druge strane smo stupanjem na snagu novog zakona omogućili stanovnicima Europske unije da nesmetano kupuju nekretnine u Hrvatskoj. Dosad smo se EU uglavnom približavali na razini pravosuđa i javne administracije, manjim dijelom poslovnih subjekata. Odsad se to počinje događati i na razini običnih građana, što znači da ćemo u većoj mjeri na vlastitoj koži osjetiti pristupanje Uniji.

Europsku uniju u lipnju čekaju izbori za Europski parlament. Novi saziv parlamenta će vjerojatno biti taj koji će potvrđivati Sporazum o pristupanju Hrvatske Uniji nakon završetka tehničkog dijela pristupnih pregovora. Zbog toga ćemo od ovog izdanja više pažnje posvetiti sustavu odlučivanja u Europskoj uniji i kratkom opisu pojedinih institucija koju u njemu u manjoj ili većoj mjeri sudjeluju.

U dijelu predstavljanju zemalja na zadnjoj stranici prošli smo sve države članice EU, pa smo prešli na zemlje kandidatkinje. Nakon Makedonije u prošlom izdanju, u ovome predstavljamo Tursku - veliku zemlju koja pristupa Europskoj uniji od iste godine kad i Hrvatska – 2005. ali je molbu za pristupanje podnijela još davne 1987. godine, a pridruženi je član Europske zajednice od 1963. Do kraja ove godine ćemo predstaviti još pet potencijalnih zemalja kandidatkinja za članstvo u EU i tri članice Europskog gospodarskog prostora (EEA).

Svoje upite i komentare slobodno nam pošaljite na eudesk@erstebank.com.

Objavljen natječaj programa Marco Polo II

[Ovogodišnji natječaj](#) za sufinanciranje projekata u sklopu [programa Marco Polo](#) objavljen je 10. veljače, a rok za prijavu projektnih prijedloga je **8. svibnja 2009.** Cilj programa je izgradnja održivog prometnog sustava u Europskoj uniji preusmjeravanjem znatnog dijela međunarodnog teretnog prometa sa cesta na ekološki prihvatljivije načine prijevoza, željeznicu, more i unutarnje plovne putove. U ovogodišnjem natječaju je na raspolaganju ukupno 62 milijuna eura s kojima će se sufinancirati 35 – 50% prihvatljivih troškova projekta koji se uklapaju u predispozicije programa. Aktivnosti koje se financiraju u sklopu programa su izmjena modaliteta transporta, katalizatorske aktivnosti, morske autoceste, aktivnosti izbjegavanja cestovnog preopterećenja i zajedničke obrazovne aktivnosti.

Natječaj je najvećim dijelom namijenjen komercijalnim privatnim i javnim poduzećima koja se bave logistikom ili prijevozom tereta. Hrvatska je potpisala Sporazum o sudjelovanju u programu još prošle godine, a [pripadajući zakon je ratifikaciju prošao 11. veljače](#), tako da se i domaći kandidati mogu prijaviti na natječaj, ali prije toga moraju imati prihvatljiv projektni prijedlog i međunarodne partnere. Na internetskim stranicama programa dostupni su [primjeri projekata](#) koji su dobili sufinanciranje na prošlogodišnjem natječaju, baš kao i [prezentacije s info dana](#) održanog 4. veljače u Bruxellesu.

Čeka se objava četvrtog natječaja programa SAPARD za poljoprivredu

Objava novog, četvrtog po redu, SAPARD natječaja najavljena je za 20. veljače 2009. Informacija o objavi natječaja pojavit će se u Narodnim novinama i [na naslovnoj stranici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja](#), a natječajna dokumentacija bit će objavljena [na stranicama posvećenim programu SAPARD](#). Ministarstvo također organizira prezentaciju natječaja koja se **20. veljače u 12 h** održava u kino dvorani Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Vukovarska 78.

Približavanje EU - mi Europljanima nekretnine, Europljani nama zaposlenja

Dva događaja na prijelazu siječnja i veljače označila su konkretnije približavanje Hrvatske i EU.

Od **1. veljače** je stupila na snagu odredba iz [Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju](#) prema kojoj se državljani Unije izjednačuju s hrvatskim državljanima u pravu na stjecanje nekretnina, u što nisu uključena prirodna bogatstva, poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište. Tjedan dana prije toga [Agencija za zapošljavanje Europske komisije \(EPSO\)](#) objavila je [poziv na iskazivanje interesa](#) hrvatskih građana koji su zainteresirani za posao u institucijama Europske unije. Cilj objave ovog poziva je bilo stvoriti bazu podataka o kandidatima s hrvatskim državljanstvom koji će se u budućnosti moći zapošljavati kao ugovorno osoblje. Rok za prijavu je **19. veljače**, a detaljnije informacije se mogu pronaći na internetskim stranicama [Delegacije Europske komisije u Hrvatskoj](#).

Četiri slobode, [sloboda kretanja roba, kapitala, usluga i ljudi](#), spadaju u osnovne elemente uspostave internog tržišta EU, pa su ova dva događaja mali, ali jasni i konkretni koraci Hrvatske u tom smjeru.

10. veljače obilježen Europski dan sigurnosti na Internetu

[Međunarodna mreža INSAFE](#) organizirala je 10. veljače obilježavanje Dana sigurnog interneta. Ova manifestacija promovira sigurno korištenje Interneta, on-line tehnologija i mobilnih telefona te borbu protiv ilegalnog i štetnog sadržaja. Ove godine je naglasak stavljen na socijalne mreže, pa su tako [vodeće internetske socijalne mreže prisutne u Europi potpisale sporazum](#) kojim se obvezuju voditi računa o potencijalnim rizicima za djecu i mlade. Mreža INSAFE je nastala kao projekt u sklopu [programa Zajednice Safer Internet](#) koji je pokrenut 1999. godine kako bi se suočio s činjenicom da su on-line tehnologije mladima postali omiljeni oblik komunikacije, ali su istovremeno potencijalni izvor rizika. Ankete kažu da je čak 60% europskih roditelja zabrinuto da bi njihovo dijete moglo postati žrtvom on-line manipulacija ili maltretiranja.

SAFU – natječaji i ugovoreni projekti

Informacije o natječajima prepristupnih fondova u Hrvatskoj dostupne su na internetskoj stranici [Središnje agencije za financiranje i ugovaranje \(SAFU\)](#), nadležne za objavu natječaja, ugovaranje, plaćanje i provedbu projekata iz EU fondova. Na istoj se stranici možete prijaviti za ažurno primanje obavijesti o novim natječajima.

SAFU je objavio i [pregled ugovorenih projekata koji su dosad financirani kroz programe CARDS i Phare](#)

Programi Zajednice - obrazovanje

Novosti iz Agencije za mobilnost i programe EU

[Agencija za mobilnost i programe EU](#) je krajem siječnja s Europskom komisijom potpisala Ugovor o pripremnom provođenju [Programa za cjeloživotno učenje \(Life Long Learning – LLL\)](#) – najvećeg programa Zajednice u području obrazovanja u koji se Hrvatska tim činom po prvi put uključuje. Program se sastoji od 4 komponente: **Comenius** – predškolsko i školsko obrazovanje, **Leonardo da Vinci** – strukovno obrazovanje, **Erasmus** – visokoškolsko obrazovanje i **Grundtvig** – obrazovanje odraslih.

Punopravno sudjelovanje Hrvatske u programu se očekuje krajem 2009. godine. U međuvremenu se krajem veljače u sklopu programa očekuje **raspisivanje posebnog natječaja za Hrvatsku**. Natječaj će obuhvatiti samo komponentu mobilnosti i to: studenata – studiranje u stranoj državi; učenika – praksa u inozemstvu; nastavnog osoblja (na svim razinama) – sudjelovanje na seminarima, konferencijama i stručno usavršavanje u inozemstvu; predstavnika donositelja odluka na području obrazovanja (djelatnici ministarstava, lokalnih i regionalnih vlasti, i sl.) za razmjenu iskustava na tečajevima i konferencijama u inozemstvu.

Otvoreni natječaji - Zasad je Hrvatskoj na raspolaganju mogućnost uključivanja u tzv. tiha partnerstva/pripreme posjete/stručna usavršavanja za 2009. godinu za potprograme **Comenius** i **Grundtvig**. [Poziv na ovaj natječaj](#) otvoren je do 20. ožujka 2009. godine.

Osim toga, Hrvatska je od ranije uključena u inicijativu **Erasmus Mundus – prozorske suradnje** namijenjen suradnji sa zemljama koje nisu članice EU. U okviru ove inicijative još je u prosincu objavljen [natječaj na koji se mogu prijaviti i visokoškolske ustanove iz Hrvatske](#) u svrhu provedbe mobilnosti u ak. god. 2009./10. **Natječaj je otvoren do 13. ožujka**. Nasljednik ovog programa za razdoblje od 2009. do 2013. – Erasmus Mundus II je

predstavljen [na info danu 18. veljače u Bruxellesu](#). Potencijalni prijavitelji projekata će mogućnosti novog programa početi koristiti u akademskoj godini 2010./2011.

Mladi na djelu - Agencija za mobilnost i programe EU nadležna je i za provedbu drugih programa među koje spada i [program Zajednice Mladi na djelu \(Youth in Action\)](#). To je jedan je od programa EU namijenjen mladima, organizacijama mladih te svima uključenima u rad s mladima. Program nudi mogućnosti za mobilnost i neformalno učenje, te promiče međukulturalni dijalog. Otvoren je mladim ljudima od 15 do 28 godina, neprofitnim organizacijama mladih, liderima mladih, trenerima, projektnim menadžerima i osobama koje se bave organizacijom u području mladih i neformalnog obrazovanja. U razdoblju od 2007. do 2013. godine program raspolaže s proračunom od 885 milijuna eura.

Agencija je krajem siječnja organizirala [info dan o programu](#), a **18. veljače** održana je [detaljina radionica o programu](#).

Dodatni programi - COST

“Nesvrstani” programi za razvoj tehnologija

U prošla dva izdanja smo predstavili dodatne programe na području obrazovanja i istraživanja - TEMPUS i Eureka - koji ne spadaju niti u programe Zajednice niti u prepristupne fondove. Treći u nizu je [COST – European Co-operation in Science and Technology](#), koji se odnosi na istraživanje i razvoj, a kojim upravlja [Europska znanstvena fondacija](#).

COST je najstariji okvir znanstvene suradnje europskih zemalja uspostavljen 1971. godine. Hrvatska je u ravnopravno članstvo primljena u lipnju 1992. godine. Hrvatska se otad uključila u [143 projekta](#) financirana od strane programa COST.

Sve COST zemlje, bez obzira na to jesu li članice EU-a ili nisu, mogu predlagati istraživačke akcije. Sudjelovanje u projektima regulirano je potpisivanjem Memoranduma o suglasnosti, koji u ovom slučaju nema snagu međudržavnog ugovora pa ga ne mora verificirati parlament. Razlog za to dobrim dijelom leži u činjenici da se, kao i kod programa Eureka, financiranje projekata odvija na nacionalnoj razini. Radi se o projektima koji su od zajedničkog interesa više zemalja ili od općeg interesa za cijelu Europu.

Naglasak COST-a u vrijeme osnivanja bilo je na području telekomunikacija, informatike, prometa, materijala, oceanografije, meteorologije i okoliša, dok se danas sve više okreće društvenim znanostima, kemiji, medicinskim

istraživanjima i šumarstvu.

Detaljne informacije o programu se nalaze u [pdf priručniku](#).

Program se provodi objavom poziva na dostavu projektnih prijedloga. Poziv se provodi dvostupanjski tako da predlagatelji nakon [registracije](#) šalju preliminarni prijedlog s pregledom predloženih ciljeva aktivnosti i predviđenog utjecaja. Nakon ocjenjivanja, oko 80 prijedloga ulazi u drugi krug u kojem se šalje cijeli projektni prijedlog.

Sljedeći rok za slanje projektnih prijedloga je **27. 3. 2009.** u 17:00 temeljem [natječaja objavljenog u studenom 2008.](#)

Primjeri projekata - COST

Institut Ruđer Bošković koordinira istraživanje peroksidacije lipida

[Poremećaji povezani s peroksidacijom lipida \(aktivnost B-35\)](#) je projekt koji je dobio financiranje iz programa COST na području biomedicine i molekularnih bio-znanosti. Istraživanja u sklopu akcije posvećena su molekularnim mehanizama bolesti i poremećaja vezanih uz oksidacijski stres i lipidnu peroksidaciju, kao što su primjerice bolesti srca i krvnih žila, dijabetes, neurodegenerativne bolesti i rak. **Glavni cilj projekta** je poboljšanje razumijevanja, nadgledanja i kontrole lipidne peroksidacije u medicini i povezanim bio-znanostima i tehnologijama.

Specifični ciljevi projekta su:

- poboljšanje metoda za detekciju i kvantificiranje P.L. sa ciljem korištenja u istraživanju i naknadnoj primjeni u kliničkoj znanosti kroz područje biotehnologije,
- određivanje učestalosti produkata P.L. u različitim upalnim bolestima i njihove veze s ozbiljnošću ili konačnim ishodom bolesti,
- razjašnjenje metabolizma najvažnijih produkata P.L. i bolje razumijevanje njihovih upalnih učinaka,
- razvoj i testiranje neispitanih antioksidansa koji bi se u budućnosti mogli koristiti u terapiji upalnih bolesti.

Projekt okuplja istraživačke grupe iz 25 zemalja koje zajednički tvore paneuropsku interdisciplinarnu znanstveno-istraživačku mrežu. Mreža je pokrenuta na prijedlog znanstvenika s Odjela molekularne medicine [Instituta 'Ruđer Bošković'](#), koji je ujedno i koordinator projekta na čelu s [dr.sc. Nevenom Žarkovićem](#).

Ukupno je projekt kroz program COST dobio oko 150 milijuna eura, što su zapravo sredstva iz državnih proračuna sudionika projekta.

Ovaj četverogodišnji projekt traje do 01. 06. 2010. U tom je razdoblju jedina paneuropska mreža posvećena ovoj tematici koju COST program financira, pa je

koordiniranje ove mreže veliko priznanje hrvatskoj znanosti. To je pojačano činjenicom da je područje oksidacijske razgradnje masti jedno od rijetkih znanstvenih područja u kojem su istraživači iz Europe u posljednjih 15-tak godina po broju objavljenih radova daleko nadmašili svoje najveće konkurente – SAD i Japan.

EU politike

Izbori za EU Parlament 2009.

U lipnju 2009. godine bit će provedeni sedmi redovni izbori za [Europski parlament](#). S obzirom da je Hrvatska već ušla u razdoblje kad politička situacija u EU izravno utječe na njeno pristupanje članstvu Unije, u nastavku donosimo informacije za bolje razumijevanje predstojećih izbora.

O EUROPSKOM PARLAMENTU

Djelovanje Parlamenta je usmjereno na ispunjenje tri glavne uloge: usvajanje europskih zakona u suradnji s Vijećem, provođenje demokratskog nadzora nad drugim institucijama EU (primarno EK) i utjecaj na proračunska sredstva.

Zastupnici Europskoga parlamenta nisu podijeljeni u nacionalne blokove, nego u sedam europskih političkih skupina. Sadašnji saziv Parlamenta (izbori 2004.) ima 785 člana iz svih zemalja članica EU. Blok [Europske narodne stranke \(demokršćani\)](#) i [Europskih demokrata \(EPP-ED\)](#) ima najviše zastupnika – 288. Slijede ih [Socijalistička stranka \(PES\)](#) s 217 zastupnikom i [Savez liberala i demokrata za Europu \(ALDE\)](#) sa 100 zastupnika. [Unija za Europu nacija](#) ima 44 zastupnika, [Zeleni/Europski slobodni savez](#) 43, a [Europska ujedinjena lijevica/Nordijska zelena lijevica](#) 41 zastupnika. [Neovisnost/demokracija](#) ima 22 zastupnika, a nezavisnih zastupnika je 30.

DOSADAŠNJI IZBORI ZA PARLAMENT

Prvo zasjedanje Europskog parlamenta održano je 10. rujna 1952. godine. Tad je Europski parlament bio savjetodavna skupština bez zakonodavnih ovlasti, a okupljao je 78 članova delegiranih iz nacionalnih parlamenata zemalja koje su utemeljile Europsku zajednicu.

Prvi direktni izbori za parlament provedeni su tek 1979. godine, a nakon toga su provedeni svakih pet godina koliko traje zastupnički mandat. Također, u zemljama koje su pristupale Europskoj zajednici (do 1992. – Grčka, Španjolska, Portugal) i Europskoj uniji (nakon 1992. – Austrija, Finska, Švedska, Bugarska i Rumunjska) u godinama koje nisu bile izborne, provedeni su tzv. dopunski izbori (by-election) za izbor zastupnika iz novih zemalja članica. Slična

situacija će, vjerujemo, biti i u Hrvatskoj za koju bi realno bilo očekivati da se priključi EU između izbornih godina 2009. i 2014.

AKTUALNI IZBORI

Europski parlament Izražava demokratsku volju građana Unije, jer članove parlamenta direktno biraju građani, a pravo glasa ima svaki građanin EU prijavljen kao glasač. Svaka zemlja članica sama odlučuje o načinu na koji će organizirati europske izbore unutar svojih granica, ali svi se moraju pridržavati istih osnovnih demokratskih pravila. Sustav mora biti neki od oblika proporcionalnog predstavnštva, obavlja se tajnim glasanjem, minimalna dob glasača je 18 godina i nužno je poštivanje ravnopravnosti spolova.

Svaka zemlja ima unaprijed definiran broj zastupničkih mjesta. Mjesta se dodjeljuju proporcionalno ovisno o broju stanovnika svake pojedine zemlje - od minimalnih 5 koliko ima Malta do maksimalnih 99 koliko ih ima Njemačka.

Trenutni broj zastupnika je 785, što prelazi maksimalni broj mjesta definiran [Ugovorom iz Nice](#). Odgovor na ovaj situaciju sadržan je u [Ugovoru iz Lisabona](#). Ugovor je međutim zapeo na referendumu u Irskoj, a nije ratificiran u još nekoliko država članica. Po svemu sudeći, takva situacija će ostati na snazi do lipnja, pa će se u tom slučaju

primjenjivati ugovor iz Nice, pa će se ukupni broj srezati na 736. Razumljivo je da nijedna zemlja članica nije sklona smanjiti broj svojih zastupnika, pa je tako tokom pregovora o sadržaju Lisabonskog ugovora, jedino Njemačka od najvećih zemalja uspjela zadržati postojeći broj svojih zastupnika. Lisabonski ugovor se potencijalno dotiče i Hrvatske, jer dio članica odbija daljnje proširenje bez usvajanja Ugovora iz Lisabona.

Drugi problem nadolazećih izbora je stalno opadajući postotak birača koji izlaze na izbore, od 63% 1979. godine do 45,6% 2004. godine. Među najznačajnije razloge često se svrstava ignoriranje medija, te stav dijela politologa, ali i samih političara da su europski izbori, zapravo „nacionalni izbori drugog reda” jer dobar dio birača nije detaljnije upoznat s političkim temama oko kojih se lome koplja na europskoj razini. Ova tri elementa djeluju kao zatvoreni krug, pa će političarima trebati dosta inovativnosti za pobuđivanje većeg interesa javnosti.

Još jedna zanimljivost vezana uz nadolazeće izbore jest siječanijska najava kandidature vođe Saveza liberala i

demokrata za Europu Grahama Watsona za predsjednika Europskog parlamenta. Tim potezom Watson želi protresti sustav dogovora koji se odvijaju iz zatvorenih vrata u Bruxellesu. Naime, dosadašnja praksa je bila da se dvije najjače grupe EPP-ED i Socijalisti međusobno dogovore o dodjeljivanju predsjedništva. Watson pak smatra da je u Parlamentu potrebna istinska debata o ulozi i prioritetima slijedećeg predsjednika odnosno tzv. Ideološka koalicija umjesto dosadašnjih tehničkih dogovora dviju najjačih grupa.

DONOŠENJE ODLUKA NA RAZINI EU

Za detaljnije shvaćanje uloge Europskog parlamenta, dobro je poznavati osnove procesa donošenja odluka u EU. Generalno pravilo jest da Europska komisija predlaže novo zakonodavstvo, a Vijeće i Parlament ga usvajaju. Pravila i postupci za donošenje odluka u EU propisani su u [ugovorima](#). Prijedlozi novih europskih pravnih akta moraju se temeljiti na pojedinom članku ugovora, koji je tada „pravni temelj” za zakonodavni prijedlog.

Tri su glavna postupka donošenja odluka:

1. Postupak savjetovanja - Vijeće se savjetuje s Parlamentom, kao i s Europskim gospodarskim i socijalnim odborom (ECOSOC) i Odborom regija. Parlament može odobriti prijedlog Komisije, odbiti ga ili zatražiti njegove izmjene i nadopune. Ako Parlament zatraži izmjene i nadopune, Komisija razmatra predložene izmjene. Ako ih prihvati, poslat će Vijeću izmijenjeni i dopunjeni prijedlog. Vijeće razmatra novi prijedlog, te ga usvaja ili dalje mijenja. U ovome postupku, kao i u svim drugima, ako Vijeće mijenja prijedlog Komisije, mora to učiniti **jednoglasno**.

2. Postupak davanja pristanka - Vijeće mora dobiti pristanak Europskoga parlamenta prije nego li donese neke vrlo važne odluke. Postupak je isti kao u slučaju savjetovanja, osim što Parlament ne može izmijeniti prijedlog: on ga mora prihvatiti ili odbiti. Pristanak („odobrenje”) zahtjeva apsolutnu većinu glasova.

3. Postupak suodlučivanja - Njime se sada donosi većina europskoga zakonodavstva, a u kojem Parlament dijeli zakonodavnu ovlast s Vijećem za razliku od prijašnja dva gdje samo daje svoje mišljenje. Ako se Vijeće i Parlament ne mogu složiti oko dijela predloženoga zakonodavstva, on se stavlja pred Odbor za usuglašavanje, sastavljen od jednakoga broja predstavnika Vijeća i Parlamenta. Kada se odbor usuglasi, usuglašeni tekst još se jednom šalje Parlamentu i Vijeću kako bi ga konačno usvojili kao zakon.

U sljedećim izdanjima ćemo predstaviti i druge institucije EU koje zajednički tvore složenu strukturu odlučivanja u Uniji.

Zemlje bliske EU:

Predstavljamo kandidate za EU članstvo: Turska

Moderna Turska država je osnovana 1923. godine. Od ostataka pokrajine Anatolije to je napravio nacionalni heroj Mustafa Kemal, kasnije proglašen ocem Turaka - Atatürk. Pod njegovim autoritarnim vodstvom, država je usvojila širok raspon socijalnih, pravnih i političkih reformi. Nakon dužeg perioda jednopartijske vladavine, 1950. godine je došlo do pobjede opozicijske Demokratske stranke i mirnog prijenosa vlasti. Otad je demokracija bivala narušavana s nekoliko vojnih udara, nakon kojih je vlast uvijek vraćena građanima. Turska je 1974. vojno intervenirala na Cipru kako bi spriječila grčko preuzimanje otoka i otad se postavila pokroviteljski prema Turskoj Republici Sjevernog Cipra, državi koju nije priznala niti jedna država osim Turske. Kurdistsanska radnička partija je 1984. godine započela pobunjeničko separatističke aktivnosti što je dosad rezultiralo s više od 30 tisuća žrtava.

Turska je postala članica UN-a 1945. godine, a 1952. je postala član NATO-a. Pridruženi član Europske zajednice je postala 1964. godine. Pristupanje članstvu Europske unije Turska je započela iste godine kad i Hrvatska - 2005., ali je Hrvatska napredovala puno brže od Turske.

Tursko gospodarstvo je dinamično, a čini ga kombinacija moderne industrije i trgovine s tradicionalnim poljoprivrednim sektorom koji obuhvaća više od 35% zaposlenih. Usprkos snažnom i brzorastućem privatnom sektoru, država još uvijek ima glavnu ulogu u bazičnoj industriji, bankarstvu, te prijevozu i komunikacijama. Najveći industrijski sektori su tekstilna i odjevna industrija koji zajedno okupljaju trećinu zaposlenih. Automatska i elektronska industrija vremenom dobivaju značajniji položaj u strukturi turskog izvoza. Od svibnja 2006. godine je kroz cjevovod Baku-Tblisi-Ceyhan potekla nafta, čime je uspostavljen dotok iz Kaspijskog jezera na tržište do milijuna barela dnevno. U 2007. godini su turska financijska tržišta osjetila posljedice značajnih domaćih političkih previranja.

Rast BDP-a je 2004. godine dosegnuo 9%, a od 2005. do 2007. godine je rast iznosio približno 5%. Inflacija je u 2005. godini pala na 7,7%, najnižu u proteklih 30 godina, ali se u 2007. godini vratila na 8,5%. Usprkos značajnim gospodarskim dobitcima u periodu od 2002. do 2007. godine, zahvaljujući obnovljenom interesu investitora za tržišta u razvoju, MMF-ovoj podršci i restriktivnoj fiskalnoj politici, gospodarstvo još uvijek pati zbog velikog deficita platne bilance i visokog vanjskog duga. Nastavak gospodarskih i sudskih reformi te buduće članstvo u EU trebali bi potaknuti izravne strane investicije, kojih je dosad bilo 85 milijardi USD. Dosadašnja privatizacija se približava vrijednosti od 21 milijarde USD.

Hrvatska u robnoj razmjeni s Turskom ima osjetni deficit. U 2007. godini je Hrvatska uvozila robe u vrijednosti 450 milijuna USD. Istovremeno je hrvatski izvoz u Tursku iznosio tek 67 milijuna USD, pri čemu uvjerljivo najveći udio imaju gnojiva (47%). U uvozu su najzastupljeniji putnički automobili (15%) te naftna i mineralna ulja (13%).

Proširenje EU, Hrvatska na putu u EU – crtice

Europski povjerenik za proširenje Olli Rehn pokrenuo je inicijativu kojom bi Europska unija pomogla Hrvatskoj i Sloveniji u nadvladavanju prijedloga oko graničnih pitanja koja zadnjih nekoliko mjeseci usporavaju proces hrvatskog pristupanja Uniji. Za tu svrhu bi se oformila stručna grupa na visokoj razini kojom bi predjedao bivši finski predsjednik i Nobelovac Martti Ahtisaari. Obje strane su načelno podržale inicijativu, iako ovaj prijedlog ne proizlazi niti iz jednog od javno iznesenih pojedinačnih prijedloga dviju država. Rehn je dodao da Hrvatska može dovršiti pristupne pregovore s EU do kraja ove godine ako se uspostave mehanizmi za rješavanje graničnog spora sa Slovenijom, ako pojača napore u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, dovrši preustroj brodogradilišta i popravi suradnju s Haškim sudom.

Izvjestitelj Europskog parlamenta za Hrvatsku Hannes Swoboda je 30. siječnja nakon sastanka s premijerom Sanaderom izrazio nadu u što skorije iznalaženje rješenja graničnog spora Hrvatske i Slovenije, koji je, prema njegovim riječima, pravno pitanje za što postoje međunarodne konvencije koje ga reguliraju. Swoboda je naglasio da neovisno o međunarodnom posredovanju, dvije strane moraju nastaviti razgovarati.

Češka od preuzimanja predsjedanja EU još uvijek službeno nije zakazala konferencije o pregovorima o članstvu. Tek su neslužbeno najavili sljedeću međuvladinu konferenciju o pristupu Hrvatske EU za 27. 3. ili ranije, ako bude napretka na području slovenske blokade pregovora.

Proces usvajanja Lisabonskog ugovora koji bi trebao donijeti reorganizaciju EU, a proširenje prilagoditi novim odnosima i tako Hrvatskoj osigurati jasan okvir pristupanja, zapeo je u nekoliko država. Nakon što su Irci na referendumu odbili Ugovor, u prosincu je **Irska** predstavila zahtjeve koji bi trebali osigurati podršku Ugovoru na eventualnom ponovljenom referendumu. Zatražili su pravno obvezujuća osiguranja na područjima sastavljanja Europske komisije, oporezivanja, neutralnosti i etičkih pitanja (abortus). **Češka** je jedina zemlja koja se zbog složenog unutarnjeg procesa odobrenja dosad nije izjasnila o Ugovoru. Nakon parlamenta bi Ugovor trebao prihvatiti češki Senat te potpisati predsjednik države koji je otvoreni euro-skeptik. Najnovije usporavanje je započelo u **Njemačkoj** gdje je Ustavni sud 10. veljače počeo razmatrati argumente protiv Lisabonskog ugovora iz tužbe domaćih konzervativaca. Oni smatraju da on stavlja u pitanje načela demokracije i smanjuje ovlasti Bundestaga. Presuda i eventualna ratifikacija u slučaju pozitivnog ishoda očekuje se tek za dva do tri mjeseca.

Novoizabrana islandska premijerka Johanna Sigurdardottir izjavila je 3. veljače da bi, prema njenom mišljenju, priključenje Islanda Europskoj uniji i naknadno prihvaćanje eura bili najbolje rješenje za izvlačenje zemlje iz gospodarske krize. Eventualno europsko pristupanje Islandu koji za to dosad nije bio zainteresiran bi, prema mišljenju dijela analitičara, dalo vjetar u leđa hrvatskom pristupanju.